

Softić dr Albina - Magistarski rad

Fakultet/Akademija	MEDICINSKI FAKULTET
Tip Rada	Magistarski rad
Kandidat, zvanje	Softić dr Albina
Naziv Teme	Prevalenca i riziko faktori za padove osoba starije životne dobi
Rezime/Abstract	<p>Uvod: Padovi predstavljaju važan faktor morbiteta i mortaliteta u starijih osoba. Svake godine pada između 30% i 40% osoba starijih od 65 godina, a posljedice ozljeđivanja u toj životnoj dobi mnogo su teže u odnosu na mlađe dobne skupine. Najveći broj padova nastaje kao rezultat kompleksne interakcije između vanjskih i unutrašnjih faktora. Uzroci padova starijih pacijenata najčešće su: zadesne nesreće, slabost ekstremiteta, poremećaji hoda i uzimanje lijekova. Ispitanici i metode: Retrospektivno- prospektivnom studijom, kontrolnog tipa analizirali smo učestalost padova i njihovih komplikacija, kao i otkrivanja i analize riziko faktori za padove u osoba starije životne dobi (≥ 65 godina) koji se liječe u timovima porodične medicine na Tuzlanskom kantonu. Pregledano je po 20 medicinskih zdravstvenih kartona pacijenata, dobi ≥ 65 godina, iz svakog od 20 timova porodične medicine starijih od 65 godina (ukupno $20 \times 20 = 400$ zdravstvenih kartona) ≤ 400 ispitanika). Iz ukupnog broja uzorka formirana je ispitanička skupina pacijenata koji u zdravstvenom kartonu imaju podatak o padu. Kontrolnu skupinu činili su pacijenti koji u svojim zdravstvenim kartonima nemaju podatak o padu. Zavisna varijabla je bio pad, a kao potencijalni riziko faktori za padove u ispitanika bile su korištene slijedeće nezavisne varijable: dob, spol, indeks kumulativnog morbiditeta (≥ 4 hronična oboljenja: kardio i cerebro-vaskularne bolesti, senilna demencija, artritis, periferna polineuropatija, dijabetes melitus, karcinomi), polifarmacija (uzimanje > 3 lijeka dnevno) i upotreba benzodiazepina i drugih psihotropnih lijekova. Isključujući faktor bila je upisana dijagnoza epilepsije u zdravstvenom kartonu pacijenata, sljepoća, pacijenti sa amputacijom donjeg ekstremiteta i podatak da se pacijenti nisu javljali ljekaru od dana kada su napunili 65 godina. Smjernice za prevenciju padova dala je American Geriatric Society (AGS), koja preporučuje da ljekari koji brinu za starije bolesnike trebaju pitati i notirati u karton da li je bilo padova u posljednjih godinu dana, a takođe trebaju pitati za rekurentne padove i da li pacijent ima problema sa hodom i ravnotežom. Pri ocjenjivanju ozbiljnosti pada u zdravstveni karton ljekari trebaju unijeti opis okolnosti pada i sve povezane simptome (značajni podaci za ispitaničku skupinu). Osim toga procjena treba sadržavati detaljan pregled lijekova, procjenu za akutne i hronične zdravstvene probleme, nivo pokretljivosti, te funkcionalni i kognitivni status. Indeks kumulativnog morbiditeta predstavlja veličinu koja određuje hronični morbiditet bolesnika kojima je dijagnostikovano ≥ 4 bolesti. Svi podaci su bili analizirani statističkim paketom SPSS 17.0 (SPSS Inc, Chichago, IL, USA). Provedeni su standardni testovi deskriptivne statistike sa mjerama centralne tendencije i disperzije. Sve varijable su testom Kolmogorov-Smirnov pokazali pripadnost ili ne normalnoj raspodjeli. Kvantitativne varijable su testirane Studentov t-testom ukoliko su bile normalno distribuirane, odnosno Mann-Whitney- testom ukoliko su bile raspoređene asimetrično. Kvalitativne varijable su testirane hi-kvadrat testom, uz korekciju kontinuiteta. Svi testovi su nivelisani sa nivoom statističke značajnosti od 95% ($p < 0.05$). Rezultati: Od ukupno 376 ispitanika, žena ima značajno više 242 (64%) u odnosu na muškarce 134. Najviše ispitanika je u dobi od 65-74 godina 227 od ukupno 376 (60%) ispitanika. Samo 3 ispitanika je u dobi iza 90 godina. Srednja životna dob ispitanika je 73.66 ± 5.89 (standardna devijacija) godina. Ispitanici najčešće boluju od : Povišenog krvnog pritiska 64 (17%) ispitanika, dijabetes mellitusa 27 (7%), cerebrovaskularni inzult imalo je 17 (5%) i hroničnu opstruktivnu plućnu bolest (HOBP) 15 (4%) ispitanika. Dijagnostikovane mentalne poremećaje ima 13 od ukupno 376 pacijenata. Osteoporoza sa osteopenijom zastupljena je u 13 pacijenata. Najviše ispitanika ima dijagnostikovane 2-3 hronične bolesti 218 (58%). Polifarmaciji je izloženo 204 (54%) od ukupno 376 ispitanika. Prevalenca padova u gerijatrijskoj populaciji je 34%. Najučestalije povrede su u predjelu leđa odnosno lumbalne kičme 26 od 128 (20%) i grudnog koša 16 od 128 (13%). Postoji značajna statistička razlika lokacije povreda pri padovima u odnosu na životnu dob $\chi^2 = 163.58$, $P = 0.001$. Statistički je značajno povezana lokacija povrede pri padu i spol (Spearman faktor korelacije = 0.138, $P = 0.007$). Povrede glave, kičme i grudnog koša češće su u ženskoj populaciji. Od ukupno 128 ispitanika koji su imali iskustvo padova, njih 15 (12%) je imalo komplikacije povreda. Najučestalije komplikacije povreda su fracture ili prijelomi na mjestu povrede. Prediktor komplikacija povreda je dob, sa porastom godina životne dobi raste rizik od razvoja komplikacija povreda za skoro 2X ($RR = 1.799$; 95%CI, 0.632-2.963). Ne postoji statistički značajna povezanost između iskustva padova i dobi ispitanika (Pearson-ov faktor korelacije = 0.058, $P = 0.263$). U našem istraživanju značajno češće padaju i povređuju se žene 103: 31 (23%) v.s. 145:97 (40%); $\chi^2 = 11.033$, $P = 0.001$). Postoji značajna pozitivna statistička korelacija (povezanost) između broja hroničnih bolesti i prevalencije padova (Spearman faktor korelacije = 0.343; $P = 0.001$). Najčešće se povređuju ispitanici sa 1 hroničnom bolešću bez obzira na vrstu povrede. Među ispitanicima IKM (index kumulativnog morbiditeta) ima prevalencu 11% (40 od ukupno 376) ispitanika. Postoji značajna statistička povezanost između padova i IKM (Pearson-ov faktor korelacije = 0.191, $P = 0.001$). Postoji statistički značajna povezanost prevalencije padova i dijabetesa mellitusa (Spearman faktor korelacije = 0.141; $P = 0.006$). Od ukupno 102 ispitanika sa polifarmacijom iskustvo pada imalo je 98 (96%) ispitanika. Postoji značajna statistička povezanost (korelacija) između polifarmacije i učestalosti padova (Spearman- faktor korelacije = 0.321; $P = 0.001$). 2X je veći rizik od padova u ženskih osoba dobi ≥ 65 godina (odds ratio = 2.22; 95% interval povjerenja ili 95% CI (engl. confidence interval) = 1.380-3.580. Najučestalija upotreba među sedativima je upotreba Bromazepama. Postoje statistički značajne razlike u izboru sedativa ($P = 0.001$) kao i pozitivna povezanost između učestalosti padova i dužine kontinuiranog uzimanja sedativa (Spearman faktor korelacije = 0.220; $P = 0.001$) i između učestalosti padova i dužine ekspozicije benzodiazepinskim preparatima (uzimanja sedativa) izražena u godinama (Spearman faktor korelacije = 0.197; $P = 0.009$). Prediktor za padove u muškaraca gerijatrijske populacije je polifarmacija (polipragmazija), a za padove u ispitanica gerijatrijske populacije su polifarmacija (polipragmazija) i indeks kumulativnog morbiditeta. Dob nije prediktor padovima. Zaključak: Evidentno je da padovi čine veliki javnozdravstveni problem starije životne dobi (više od trećine starijih pacijenata) i da su nužni učinkovitiji preventivni programi koji bi smanjili broj hospitalizacija i smrtnost u starijih, uzrokovanih padovima. Ovo istraživanje je barem djelimično osvijetlilo problem s kojima se ljekari u porodičnoj medicini svakodnevno susreću i može biti od pomoći za preventivno djelovanje, racionalizaciju propisivanja polifarmacije i benzodiazepina starijim pacijentima. Naše istraživanje je potvrdilo da su najučestalije komplikacije povreda fracture ili prijelomi na mjestu povrede te rezultati istraživanja mogu poslužiti kao osnov za smjernice rješenja i kliničke puteve za nadzor i posljedice padova.</p>
Datum	04.02.2013
Predsjednik	dr. sc. Nurka Pranjčić, redovni profesor za nastavni predmet "Medicina rada", Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli
Mentor	dr. sc. Azijada Beganlić, vanredni profesor za nastavni predmet "Porodična medicina", Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli
Član komisije	dr. sc. Olivera Batić-Mujanović, vanredni profesor za nastavni predmet "Porodična medicina", Medicinski fakultet Univerziteta u Tuzli

Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	-
Dodatni detalji i lokacija	04.02.2013. godine u amfiteatru II Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli s početkom u 12,00 sati
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Magistarski rad se može pogledati u Sekretarijatu Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, svakim radnim danom od 08,00 do 16,00 sati.